

- ✓ Ünsüz Yumuşaması
- ✓ Ünsüz Benzeşmesi

- ✓ Ünsüz Türemesi
- ✓ Yardımcı Ünsüzler

1. Türkçede sert ünsüzlerden biriyle biten bir sözcüğe yumuşak ünsüzlerden (c, d, g) ile başlayan bir ek gelirse ekin başındaki ünsüz sertleşerek (ç, t, k) hâline gelir. Bu olaya ünsüz benzeşmesi denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz benzeşmesine uğrayan bir sözcük vardır?

- A) Kütüphanenin loş köşesinde, eski haritaları dikkatle inceliyordu.
- B) Şehrin kıyısında, akşam güneşiyle parlayan tarihî surlar uzanıyordu.
- C) Yazar, yeni kitabında çocukluk anılarını samimi bir dille aktarmıştı.
- D) Müzede zamanın yıpratamadığı el yazmaları sergileniyordu.

2. Türkçede iki ünlü harf yan yana gelemeceği için ünlü ile biten bir sözcüğün sonuna ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde iki ünlünün arasına "n, s, ş, y" harflerinden biri getirilir. Bu harflere kaynaştırma harfi veya yardımcı ünsüz denir.

Buna göre,

"Yolculuk boyunca güzel manzaraların fotoğrafını çekti."

I II III IV

cümlesinde numaralanmış sözcüklerin hangisinde yardımcı ünsüz kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

3. Türkçede sert ünsüzlerden "p, ç, t, k" biri ile biten bir sözcüğe ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde bu sözcüğün sonundaki ünsüz yumuşayarak "b, c, d, ğ" ye dönüşür. Bu kurala ünsüz yumuşaması denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisinde ünsüz yumuşaması yoktur?

- A) Yıllar sonra kavuştuğumuzda gözlerimdeki sevinci fark etti.
- B) Eski evin penceresinden sızan ışık odanın havasını değiştirdi.
- C) Yaz tatilinde uzun zamandır gitmediği memleketine gitti.
- D) Evdeki çiçeklerin dördü birden çiçek açınca çok mutlu oldu.

4. Buz tırmanışı, doğanın en zorlu sınavlarından biridir. Sabırsızlığı, plansızlığı, yanlış ekipman seçimini asla

I

affetmez. Tırmanıcı, güvenliği sağlamak için her adımı

II

önceden planlamak, hava koşullarını doğru

III

değerlendirmek ve ekibini sürekli uyarmak zorundadır.

Buzun sessiz ama sert yapısı, hata kabul etmez.

IV

Bu metinde numaralanmış altı çizili sözcüklerden hangisinde ünsüz türemesi vardır?

- A) I B) II C) III D) IV

5. Türkçe sözcüklerde iki ünlü yan yana gelmez, iki ünlü sesin yan yana gelmesini gerektiren durumlarda araya kaynaştırma harfleri (y, ş, s, n) girer. Mesela, üleştirme sayı sıfatı eki -er/-ar ünlüyle biten sayılara eklendiğinde araya "ş" kaynaştırma harfi girer.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala örnek bir kullanım yoktur?

- A) Öğretmen, öğrencilere bahçelerine dikmeleri için iki-şer fidan hediye etti.
- B) Etkinliğe gelen herkes kütüphaneye yirmişer yeni kitap bağışladı.
- C) Dünkü yarışmada öğrencilere her dersten beşer soru soruldu.
- D) Gelecek misafirlerin çocuklarına oynamaları için altı-şar balon verilecek.

6. I. Tıbbî gelişmeler, birçok hastalığın tedavisinde yeni umutlar doğurdu.

II. Uzun süre hareketsiz kalan kolum, sanki kassız kalmış gibiydi.

III. Soğuk havada dışarı çıkmadı hatta kapıdan bile bakmadı.

IV. Bu mesafeyi saatte yüz kilometre hızla gitmemiz gerekiyor.

Numaralanmış cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcükte ünsüz türemesi vardır?

- A) I B) II C) III D) IV

7. Toprak bile sabırla bekler çiçeğini

Bir tohumdan ne renkler doğar

İnsan da böyledir aslında;

İçinde bir kırıntı umut varsa yaşar

Bu dizelerdeki altı çizili sözcükte görülen ses olayının özdeşi aşağıdaki seçeneklerin hangisinde vardır?

- A) Sessiz koy, gün batımında altın bir tabloya dönüşmüştü.
B) Baharın gelişyle dağın yamaçları çiğdemlerle süslendi.
C) Rüzgâr, kentin dar sokaklarında eski bir şarkıyı fısıldıyordu.
D) Yağmurun ardından göğün rengi daha da berraklaştı.

8. Sonu "p, ç, t, k" ile biten tek heceli bazı sözcükler ünlü ile başlayan bir ek aldıklarında ünsüz yumuşaması görülmez.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde ünsüz yumuşaması görülmez?

- A) dert
B) kök
C) tat
D) kalp

9. Bazı sözcükler "etmek, kılmak, eylemek, olmak" yardımcı fiilleriyle birleşirken bu sözcüklerde ünsüz türemesi görülür.

Örnek: ret + etmek → reddetmek

Bu bilgiye göre aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcükte ünsüz türemesi yoktur?

- A) Yıllar önce kırdığı kalpleri onarmak için herkesi tek tek arayıp gönüllerini fethetmeye çalıştı.
B) Bir hata yaptığında özür dileyip dostlukları affetmenin erdemine inanan biriydi.
C) O an hissettiği duyguyu kelimelere dökemese de bakışlarıyla bize her şeyi hissettiriyordu.
D) Çocukluğundan beri zihninde kurduğu hayali gerçekleştirdiğini sandım ama yanılmışım; meğer sadece zannetmiş.

10. Ağaçlar sonbahara hazırlanıyor

Bu şehir o eski İstanbul mudur

Karanlıkta bulutlar parçalanıyor

Sokak lambaları birden yanıyor

Bu şiirin kaçınıcı dizesinde ünsüz benzeşmesi yapılmıştır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

11. Sözcüğün kendisinde olmadığı hâlde sözcüğe ek getirildiğinde ya da sözcüğün başka bir sözcükle birleşmesi sonucunda bir ünsüzün ortaya çıkmasına "ünsüz türemesi" denir.

Buna göre,

- I. Sorunun doğru cevabını bulunca tereddüt etmeden şıkkı işaretledi.
II. Başı deritten kurtulmayan adam, yine de gülümsemeyi ihmal etmiyordu.
III. Sessiz bir köşeye çekilip kalabalığın gürültüsünden uzaklaştı.
IV. Taşınırken yardım eden komşularımıza içtenlikle teşekkür ettik.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde ünsüz türemesi olan bir sözcük vardır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

12. f, s, t, k, ç, ş, h, p sert ünsüzlerinden biriyle biten bir sözcüğe c, d, g ünsüzleriyle başlayan ek getirildiğinde, c → ç'ye, d → t'ye, g → k'ye dönüşür.

Örneğin: çocuk → çocukça, ağaç → ağaçta.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz benzeşmesi (sertleşmesi) olan sözcük yoktur?

- A) Yazar, kitapçı vitrininde yer alan romanını o çocuk için imzaladı.
B) Sergide, renklerin uyumunu vurgulayan sanatçıyla sohbet ettik.
C) Tarihî belgeler, arşivde dikkatlice incelenip tek tek yerleştirildi.
D) Şair, düşünce dünyasını yansıtmak için sade bir dil kullanmış.